

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Éves: Negyedévre	12 "
Éves: Negyedévre	5 "
Éves: Negyedévre	20 "

Felelős szerkesztő
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó lapkiadónos:
Gáspár József.

Egyesületi ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon

A föld.

— aug. 27.

A magyar föld szűkkeblű maradt az idén. Alig adta azt vissza, amit bele vetettek. Ugy történt, hogy a forróság leperzselte a viruló áldást, melyre milliók és milliók vártak. Az ideai statisztikák szomorú dolgokat beszélnek. Arról szólnak, hogy nincs miből táplálkoznia a szegény embernek. Sőt még a barmának sincs. Az idén nem csüng piros szalonna a füstölőben, mert nem jut moslék a göndör szőrű gönnéknek. Le kell ölni a majorságot, mert honnan adjon enni a szegény ember, mikor magának sincs.

Mi következik ezután? Mi lesz a télen, mikor szünetel a munka s abból kell élnie a szántóvetőnek, amit ez inséges nyáron nem tudott megtakarítani. Honnan kerül bab a lábosba, liszt a ládába, mikor juliusban nem volt aratás. Ha nyugaton volnánk nem érhetne ekkora csapás. Ott több az előrelátás és kevés pénzrel biztosítják magukat az emberek. Nálunk azonban a biztosítás luxus, melyet csak az uradalmak és a gazdag emberek engedhetnek meg maguknak.

Szegény ember nem. Ne is vádoljuk érte nagyon. A magyar föld nem szoktatta rá az inségre. Ez a vészthozó halálmadár egy emberöltőn egyszer ha bekopog hozzánk. Akkor azonban annál nagyobb a zavar, a kétségbeesés, a megrendülés.

A magyar kormányának gondoskodnia kell a magyar népről. A kincstári erdőknek lombtakarmányszedésre való átengedése minden esetre valami. A kormányának azonban meg kell előznie kitérés előtt a katasztrófát. Nemesak az „állatállomány“-ra kell gondolni, mert bármily fontos dolog is az, hogy a közös ágyukat cipelő magyar lovak épségben maradjanak, van ennél nagyobb jelentőségű is. Ez pedig az, hogy az állatvédelem tulságos gondossága mellett nem kell megfedkezni az emberről. Nem akarunk profeciákba bocsátkozni, de olyan

károkat tett némely vidékeken a szárazság, hogy arrafelé éhinségtől lehet tartani.

Ez a legnagyobb, legtöbb kérdés. A népet kell átsegíteni ezen a sovány, kodus esztendőn. A nép a legszomorubb jövő elé néz. Az a nép mely igásbarom módjára dolgozik. A mely fiaival biztosítékot ad a nemzetnek, amely immár ezeresztendő és mégis romlatlan, erős, birtokában egy csomó ritkaság erénynek, kiválóságnak. Az uraknak könnyű elviselni francia pezsgő mellett, kárpitos szobában az inséges esztendőt.

A hivatalnokát megfizeti az állam, a pénzembernek csak a pénze lesz drágább. Lesz keletje az inség miatt cigánynak, szép leánynak, jó bornak, de vajmi kevesen gondolnak az uri dözsölők között arra, hogy több száz ezer ember ezalatt korpát gyur kenyérnek, zabot öröl lisztnek s állati hulladékból tesz tüzet a kemencébe. A paraszt különben sem tázlálkozik valami lucullusi bőséggel. Ezuttal azonban elmarad a krumplija is, kukorica lisztje is, mert a tengeri még nem csúzik, ámbár augusztusban vagyunk s a krumpli belesült a földbe, vagy olyan parányinak maradt, mint egy kanári tojás. Dolgozni dolgozna a betevő falatjáért. De kinek kell munka télen? Háziipart kevesen tudnak. És nincs mit megdolgozni mert ismét hiányzik kezük alól az anyag.

Azt a tömérdek milliót, a mit az ágyuk nyelnek el, arra kellene fordítani, hogy az ilyen csapások kikerülhetők legyenek a vegyészet és technika vívmányainak értékesítésével. A gazdálkodást reformokkal modern színvonalra kell emelni! Hogy fizethetik az adót, ha egy árva fitying sincs a polgárok zsebében. Pedig alig lesz az idén, mert szűkmarku volt a magyar föld.

A városokban nem veszik észre a nyomoruságot. A városok lakói hivatalnokok, tisztviselők, kereskedők, iparosok, alkalmazottak. Ezek nem élnek a földből. Azaz rá vannak utalva ezek is a földre, ámde csak a zsírt felezik le számukra. Készen, zsákokban, kosarakba szál

litják be a föld népei az áldást és alázatos arccal kínálják. Mit érti a latájner, ki minden elsején fizetést vesz fel az adóhivatalnál, hogy az idén befagyott a föld. Hogy kapta magát és fűgét mutat a földművelőnek. Van vasut, van más ország, honnan az ő elmaradhatatlan fizetéseért kapust, búzát, zöldséget. Az inség helyett jobban bántotta őt, hogy a szárazságtól leperregtek a ligetek fáinak a levelei.

A földet csak ott kinn értik a pusztán. Ott tudják, mit jelent, ha megköti magát!

A haladás nálunk.

— augusztus 27.

—y. Az elmúlt félszázad alatt oly nagymérvű kulturális haladást ért el az ország, a minőt hasonló idő és hasonló körülmények között talán a világ fönnállása óta, a legnagyobb kultúrnépnek se voltak képesek fölmutatni. Az is bizonyos, hogy ez a haladás épen nem mondható természetesen fejlődésnek, mert minden ízében erőszakolt, tulhajtott oly annyira, hogy a generáció, mely ez időszakban élt és él, ennek a haladásnak áldozata, nyomorultja. A legtöbben tulfeszített erővel haladnak s elég nagy azoknak is a száma, a kik a tulfeszített hursorsára jutnak a haladás kedvéért. S ha még minden vonalon egyenletes volna a haladás, de egy részben a legesőkönnyesebb maradisággal találkozunk, más részben meg a legőrültebb elöretöréssel. A meddig a haladás, a fejlődés természetes és rendez erejével tör előre, addig örvedetes és áldást hozó, de a mihelyt nyaklónélkül rohan s a mit és a kit utjában talál, azon köröskörül gázol: szerencsétlenség átok. Hazánkban a haladás határozottan egyoldalú. A külsőségekben bámulatos haladást értünk el. Remek külső kulturánk van, de e mellett boldogtalan az ország, nagy az elégedetlenség. Itt csak azok elégedettek, akik a haladást kihasználva eleget vághattak zsebre s nem érzik a kifacsart citrom keserűségét.

Van nálunk haladás a külsőségekben, van bizon szédületes, de maguk az elmék és az irányításuk alatt lévő akaratok, maga közéletünk lényege a haladást nem valami nagyon mutatják. Innen támad a nagy idegeskedés, az erőre kapni igyekező áramlatok lekötése, a mi belső forrongást idéz elő és örökös marakodásban tartja az embereket.

A közigazdasági élet még mindig a maradi fölfogás bélyegét viseli. A kezdeményező erő, a társadalmi erély igen fogyatékos. Nincs vállalkozó szellem, kedv, akarat, bátorság, kitartás; a tár-

sadalom uszik az árral, mint a kiben nincs élet, uszik tehetetlenül. Az új ujtásvágy, az a leleményesség, a mivel a külföld folyton új és erőteljesebb vérkeringést teremt gazdasági élete folyamába kevés mutatkozik s ha igen, semmi esetre sem oly mérvben, hogy a magyar gazdasági életnek új irányokat és új feladatokat szolgáltasson.

Iparfejlesztésünk minden dicséretes eredménye dacára sem az az átható, alapos, erőteljes, a mely az ország jólétét biztosíthatná s a mely igazi haladásnak volna nevezhető. Ilyen a kereskedelmünk, de a mezőgazdaságunk is. A magyar közgazdasági politika csak a külsőségekben mutat haladást, lényegében még mindig a régi nyomokon dőcög. A kereskedelem a régi sablonok szerint működik. Tessék a mi kereskedőinkkel megértetni, hogy üzleteiket a magyar ipar produktumaival tartoznak felszerelni s csak az esetben tarthatnak idegen árut, ha azt a magyar ipar nem képes szolgáltatni, vagy pótolni. A mi kereskedőink szívvel-lélekkel soha se voltak olyan magyarok, mint a szájukkal; nálunk — az üzlet a fő.

Ha a vevő az apáról fiura szálló szokás hatalma alatt külföldi árut kér a kereskedőtől, mindig külföldit tart rak-táron, mert neki a vevőt annak gusztusa szerint kell kiszolgálni. Hogy a magyar pénz idegenbe vándorol, ezzel a mi kereskedőink nem törődnek, mert ők első sorban üzletemberek, azután honpolgárok, először élni akarnak s azután magyarok, meg a mennyire elasztikus és kinyulott korunkban a hazafiság fogalma, e mellett igen jó magyar lehet a kereskedő, csak az adóját megfizesse és a hivatalos jelöltre szavazzon.

Merjen csak valaki a külföldi árukkal üzérkedő kereskedő hazafiságában, magyarságában kételkedni. Majd neki mennek s a szóbeszéd özőnével, az okoskodás áradatával bebizonyítják, hogy ők az igazi magyarok, egyedüli jó hazafiak s aki őket a külföld ipari produktumainak árusítása miatt hazafiatlansággal vádolja — nem ért a kereskedelemhez s ezen felül sovínista, vadmagyar! És a társadalom mennyivel különb? Semennyivel!

Az államtól várja, hogy sorompóval zárja ki az országból az idegen árut s míg ez meg nem történik, addig saját iparának mellözésével a külföld iparát bizlalja, mert hát így volt régen is s e recept szerint véli a boldogulást.

Iparunknak is az egyik baja, hogy régi nyomokon halad s ezzel megkönynyíti a külföldi ipartermékek beözönlését. Pedig alig lehet jobb védekezési eszköz a mai viszonyok között, mint lépést tartani a külföld iparával s az igényeket kielégíteni.

Egy legújabb tanulmányuti jelentés az Egyesült-Államok virágzásának egyik okát éppen abban találja, hogy a gyáros kapvakap minden ujtáson, a mely a termelést olcsóbbá teszi. Nálunk a régi be rendezéseket még akkor is főtartják, ha az költséges és a termelési költségek magasak is, szem előtt tévesztvén, hogy az új, tökéletesebb termelő eszközök beszerzésére fordított költségek bőven viszatérülnek.

Az ipar terén se tapasztalható olyan haladás, melyre azt mondhatnók, hogy az ország teljes ipari önállóságát biztosítja, nem szorulunk most már semmi-ben se a külföld iparára.

A mezőgazdaságban hasonló jelenések észlelhetők. Új termelési ágakra

és módokra való áttérés minden tanács, sürgetés dacára is szörnyen nehézkes, szinte lehetetlennek látszó. E téren is tulszárnyalnak bennünket. Az igények, követelmények gyorsan és sürgősséggel jelentkezők, a magyar termelés ezekkel számot nem vetve, kénytelen átengedni másoknak a teret.

A miként a szellemi életben keres-sük az új ösvényeket, követjük az új eszméket és járunk, bár szintén szűk mesgyn, akként kell nekünk gazdasági terén is új irányokat, új utasapásokat keresni, ha a nemzetet anyagilag is erős-bíteni, fejleszteni akarjuk. Az állampén-zen emelt paloták, kulturális intézmények a nép véres verejtékén, állami szubven-cióval főtartott gyárak, ipartelepek még nem jelentenek örvendetes haladást, leg-kövésbé jólétet.

Ezek az alkotások csak afféle Po-temkin falvak; mesterségesen előállított intézmények, melyeket erőszakkal terem-tenek — ötven és száz éves köleszőkre, mely időre e nemzedék testét lelkét le-köti, dolgozik, fárad, mint az igavonó barom — a fölfujt haladás dicsőségére.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Beírás a felső kereskedelmi iskolába. Szeptember hó 1., 2. és 3. napjain foly-tatólagos beírás lesz a július hóban meg nem telt helyekre mindhárom osztályban. A beíráskor minden első izben beirat-kozó tanulónak személyesen, a szülő vagy gyám kíséretében kell megjelenie és utolsó iskolai bizonyítványán kívül a szü-letési anyakönyv kivonattát, meg az új-raoltásról szóló igazolványt bemutatnia. A tandíjkezdvezményt vagy havi részle-tekben való fizethetést kérő folyamodvá-nyok szeptember hó 4. éig nyujtandók be. A beírás naponként d. e. 8—12 óráig és d. u. 4—6 óráig folyik. Az iskola volt növendékei csak délután iratkozhatnak. Torlódás elkerülése céljából még aug. hó 27-étől kezdve d. e. 11—12 és d. u. 5—6 óráig fogad el jelentkezéseket és tandíj-fizetést a *felső kereskedelmi iskola igaz-gatósága*.

Beírás a polgári fiúiskolába. A július havi beírás után megmaradt helyekre szeptember hó 1. 2. 3. 4. napjain lesz-nek a beírások a kereskedelmi tanintézet igazgatói irodájában. Az első osztályban még 20, a negyedik osztályban még 18 hely tölthető be, a második osztályba már csak a polgári fiúiskola volt növendékei nyerhetnek felvételt. Az első izben beiratkozők iskolai bizonyítványukon ki-vül keresztlevelüket és újraoltási igazol-ványukat tartoznak bemutatni és csak a szülő vagy gyám kíséretében jelent-kezhettek. A beíráskor a felvételi díj 5 korona és az első félévi tandíj 30 korona fizetendő. Délelőtt 8—12 óráig csak az első izben jelentkezők, d. u. 4—6 óráig az iskola volt növendékei iratkozhatnak. Torlódás elkerülése céljából már augusz-tus 27-étől kezdve fogad el az igazgató bejelentést és tandíjfizetést, még pedig mindenkor d. e. 11—12 és d. u. 5—6 órákor, a javító vizsgálatok augusztus 31-én és szeptember 1-én, a felvételi és különbözeti vizsgálatok szeptember hó 2-án kezdődnek, mindenkor reggeli 8 óra-

kor. A tanév ünnepélyes megnyitása és a rendes tanítás megkezdése szeptember hó 6-án d. e. 8 órákor történik. A pol-gári fiúiskola igazgatósága.

Beírás a női kereskedelmi tanfolyamra. A debreceni Kereskedelmi Tanintézet egyik tagozataként a ránk jövő 1904—5 tanévben is nyílik *női kereskedelmi tan-folyam*. Feladata és célja: megadni azo-kat a kereskedelmi és irodai szakismer-teket és gyakorlati ügyességeket, ame-lyekre egyfelől a kenyérkeresetre utalt nőknek mint üzleti alkalmazottaknak, másfelől művelt leányainknak mint a csa-lád tagjainak az apa vagy férj üzletében és egyáltalán a háztartás ésszerű vezeté-sében szükségük van. — A tanfolyamra oly leánynövendékek vétetnek föl, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola negye-dik osztályát sikerrel végezték. A tanfo-lyam tartama egy év, szeptember hó 1-én kezdődik és június hó végéig tart. A beíráskor felmutatandó az iskolai, szü-letési és újraoltási bizonyítvány. Beirat-kozhatsz augusztus hó 27-étől kezdve szeptember hó 4-éig a Kereskedelmi Tan-intézet igazgatóságánál d. e. 11—12 és d. u. 5—6 órákor. A beíráskor 6 korona felvételi díj és legalább az első negyed-évi tandíj, 25 korona fizetendő. A rendes tanítás szeptember hó 5-én d. u. 2 óra-koz kezdődik. A női kereskedelmi tanfo-lyam igazgatósága.

Magyarország — Kelet-Ausztria.

Mit ír róluuk a német?

Számtalanszor kellett már megdöb-benne tapasztalnuuk, hogy a külföld né-peinek mily sajátos nézetei és ismeretei vannak felőlünk. Hogy ezeket az isme-reteket honnan meritik, arra érdekes vi-lágot vet egy olvasónk levele, aki ezeket írja:

Kezembe akadt egy földrajzi tan-könyv, amelynek terjedtségét mi sem igazolja jobban, mint az, hogy 64. ki-adást ért. Címe: Lehrbuch der Geograp-hie für höhere Unterrichtsanstalten. Von Prof. Dr. H. A. Daniel, weil. Inspektor adiunctus am Königl. Pädagogium zu Halle. Ezt a 64. javított kiadást a pots-dami Viktória-gimnázium igazgatója, Dr. B. Volz rendezte sajtó alá. A 64. kiadás 1885-ben jelent meg. Vajjon hányat éit azóta még ez a jeles tankönyv és hány ezer tanuló meritette ebből földrajzi, de sőt közjogi etnuográfiai ismereteit? Ezt ugyan megközelítőleg sem lehet tudni; de a legsajnosabb az, hogy a hallei és potsdami két tudós haszontalan tankönyv-vét holmi német guvernantok hozzánk is elplántálják és abból tanítanak magasabb leányokat. Szolgáljanak izelítől e tan-könyvből a következők:

Az osztrák-magyar monarchia 1867 óta két külön birodalmi részből áll: Laj-tán inneni országok (Cisleithanien vagy Nyugodt-Ausztria; Lajtántuli országok (Transleithanien vagy Kelet-Ausztria) — melyeket a magyar korona országainak is neveznek (431. old.)

Továbbá: A birodalom egysége a császár (I. Ferenc József) és egy *biro-dalmi minisztérium által képviseltetik*. (Ugyancsak 431. old.) Budapestet mint fővárost teljesen elsikkasztják az említett tudósok, azt állítván (ugyancsak a 431. oldalon): Az egész monarchia fővárosa Wien.

Felháborodva a hét német tudós

vakmerőséggel határos arcátlanóságán, nem sajnáltam a fáradságot. Budapestnek mint fővárosnak keresésére indulni, feltételezve hogy majd talán csak reáakadok Magyarország fejezeténél. És íme a következő találom rólunk magyarokról és Budapestről 258. old.) A magyarok a középső, sík részeket lakják; a hegyeket nem szeretik. A régi nomád vér még most is megnyilatkozik ellenszenvükben a városi élet és a kereskedelem ellen — mely utóbbit annál szívesebben veszik át a zsidók és görögök — valamint a könnyű lovak és a lehető legfesztelebb életmód iránti előszeretetükben. Nemzeti viseletük felől és harcias kinézésű, az általános viselt bajusz még emeli az utóbbit. A prém nagy szerepet játszik az egész jelmezben és télen nyáron viselik. Továbbá: Magyarországnak aránylag sok nagyobb városa van. Felsoroljuk a legfontosabb helységeket:

1. Városok a Dunán. A balparton fekszik a szép Pozsony. — Azután említi a jeles tankönyv Komáromot Győrt, Esztergomot és végül rátér Budapestre, egy szóval sem említve, hogy Magyarország fővárosa: Alsó-Magyarország síkságában egymással szemben fekszenek az egymással szemben függetlenül létező Buda és Pest. Buda a hivatalnokok és katonák, az osztrákok vagy németek városa, a folyam nyugoti magas bordus völgyében fekszik. Sokkal népesebb a testvérváros Pest, mely egészen a mélységben fekszik és az árvíznek van kiszolgáltatva. Pest szabásosan épült és rendkívül élénk kereskedelmi város, amely még mindig nagyobbodik. (Magyar Leipzig); egyszersmind van egyeteme is. Pest egyáltalán a szellemi és politikai élet, a kereskedelem és hajózás központja Magyarország számára. Most egy közszégyűlés egyesülve, Budapest, a magyar királyság első kereskedelmi városa (!) 371,000 lakost számlál.

Attila koporsója.

Mi van a holt Tiszában?

Szegedi tudósítónk a következő érdekes és mulatságos esetet.

A Hattyas-ballagító csőze a múlt hetekben nyívan álmatlanságban szenvedett, mert a jó öreg bácsi gyakran a konyháján kívül töltötte az éjszakáit. Lejárt az öreg Tisza, hivatalos nevén mondva; a holt Tisza partjára sok órák hosszat eláldogálva, muzdulatlanul bámult a meg se rezzenő viz tükrére.

Bámultában az öreg csőz majd leaset a lábáról, amikor azt vette észre, hogy a komp-átjárónál óriási lángnyelv csapott ki a vízből. Nem akart hinni szemének, azonban a lángnak még kétszeri felcsapódása az öregben gondolatot ébresztett föl.

— Ott bizonyosan esuda van a víz alatt — gondolta. — Pénz, vagy ilyesféle.

Másnap éjszaka megint a víz partján állt a csőz és megint látta a lángot felcsapódni.

Estefelé aztán a tarisznyát a nyakába kerítette, s megindult be a városba.

A Pálffy-utcában lakó vejéhez ment az öreg.

— Hallod-e vőm, az éccaka esuda történt.

— Mondja kend.

— Láng csapódott ki az öreg Tisza vizéből.

A vő keresztelt vetett magára.

Ott pénz, vagy pedig más lehet a víz alatt . . . Nini . . . várjon csak kend . . . Alighanem Attila koporsója lősz ott. Valamikor úgy tanultam, hogy itt Szeged környékén temették a Tiszába . . .

A két ember összesugott. Az asszony népséget kiküldték a házból.

— Akar kend-e sok kincset?

— Mán hogy ne skarnék!

— Nohát, akkor a holnapi holdvilágos éccakán várjon kend mög engöm a kompnál.

Másnap éjszaka két titkos alak haladt keresztül a földéken a holt Tisza felé. A csőz volt, meg a veje. Nemszóltak egymáshoz, mert ilyenkor, ha kincset akarnak lelni, nem szabad beszélgetni.

A láng felcsapódott a komp átjárónál. Az öreg intett a vejének. Az pedig, — uram bocsáss, — bőrre vetkőzve a vízbe ugrott. Lebukott kétszer-háromszor a víz alá. Az öreg csőz néma jellel kérdezte, hogy talált-e valamit. A vő tagadólag intett. Nagyott lélegzett, s újból a víz alá merült. Amikor feljött, elkurjantotta magát.

— Éccsapám, mög van Attila koporsója! Hanem a belső, az arany koporsó az enyém lősz, kendé az ezüst, mög a vas.

— Jó van csak huzd föl.

A vő fel huzta.

— Jaj de nehéz.

Hanem volt elképpedés. Attila koporsója helyett egy régi rozsz csónakot huzott fel az ember, ami ezeknek előtte 20—30 évvel kerülhetett a víz alá. Nagy szomorúan ballagtak a Tisza partján s az öreg esodálkozott, hogy miért nem találtatódott kincs a Tiszában, amikor ő jól tudja, hogy láng is csapódott föl . . .

Ahogy mentek a komp átjárónál, amikor ahhoz közelebb értek, neveté-ütötte meg fülüket. Az öreg figyelt. Hogy közel értek, két sötét alak ugrott felguggoló helyzetéből s usgyi . . . Eltűntek az éjszakában.

Odaérvo, látta az öreg csőz, meg a veje, hogy az a két bizonyos sötét alak nem másban mesterkedett, minthogy krumplit süssön a Tisza-parton, Elégett rőzsedarabokat, továbbá félig sült krumplikat találtak pörnyében . . . Alighanem innen eredhetett a láng, amit az öreg csőz felcsapódni látott.

Életmentés.

a spanyol etiket szabályai szerint.

Egy német főhadnagy ellen becsületügyi eljárást indítottak, mert Anna Sarolta hercegnőt, a kinek a ruhája tüzet fogott, megmentette a tűzhaláltól, de előbb nem jelentette be magát.

Személyek.

Anna Sarolta hercegnő.

Oberth főhadnagy.

Katalin, a hercegnő komornája.

Hans, a főhadnagy legénye.

I.

(A hercegnő szobája ég. A lángok kiesaptak az utcára. A hercegnő is ég, de az ő lángjai nem csapnak ki az utcára. Katalin sikoltozva kirohan.)

Katalin: Segítség, segítség! (Meglátja a főhadnagyot.) Az istenért, mentse meg a hercegnőt!

Oberth főhadnagy: Rögtön, cicám. Csak sietek haza átöltözni. (Elrohan.) (Otthon.)

A főhadnagy: Hans! Hamar az új egyenruhám!

Hans (nevet): Kéne ugy-e? De tegnap becsaptuk.

A főhadnagy: Hát a régit add ide. Az atillát és a tábori övemet.

Hans (fölsegíti): Tessék, itt van.

A főhadnagy: Te gazember! Hát ezek fényes gombok? Hisz ez olyan fekete, mint a suviksz, pedig ugy kellene ragyognia, mint a napnak. Pucold ki hamar a gombokat, addig én másik cipőt huzok föl.

Hans: A másik cipő a suszternél van.

A főhadnagy: Szaladj el érte; mond meg, hogy holnap kifizetjük. (Hans el.)

(A főhadnagy maga pucolja a gombjait és új nyakkendőt készít ki.)

Hans: A suszter ur tisztelteti a főhadnagy urat, hogy lesz pénz, lesz cipő.

A főhadnagy: Hát pucold ki a régit. (Sietve öltözködik.)

Hans: Itt a cipő.

A főhadnagy: A bajuszkötőment. (Fölveszi.)

Hans: Addig kipucoválom a kardot.

A főhadnagy: Jó lesz, fiam. És szaladj át a nyomdászhoz. Mondd meg, hogy csináljon száz névjegyet; egy sincs itthon. (Hans elrohan.)

(Ismét a tűz helyén.)

A főhadnagy: No, Katalin leltem. Itt vagyok már. Jelentsen be a hercegnőnek.

Katalin (sirva): Ő fenségétől éppen most ment el a doktor, a ki a beállott halált konstalálta.

(A tengerparton. A fenséges asszony mélyen benn a vízben görcsöket kapott és alámerült. Katalin a parton jajveszékelt.)

Katalin: Segítség! Segítség! (Meglátva a főhadnagyot.) Az istenért, mentse meg a hercegnőt.

A főhadnagy: Nagyszerű véletlen, hogy éppen diszben vagyok. (Bizalmasan.) Mondja, fiacskám, rendben van a bajuszom?

Katalin: Tökéletesen, csak siessen!

A főhadnagy: Adja csak ide a zsebkendőjét, a monoklimat akarom kissé megtisztítani. (Megtörténik.) Így ni. (A tárcájába nyul.) Éppen tegnap csináltattam névjegyeket. Itt van, cicám. (Atnyujt egy névjegyet Katalinnak.) Legyen szives beadni ezt a névjegyet ő fenségének! . . .

Kalóz.

H I R E K.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, aug. 26 Változékony hűvös idő várható, főképp délen és keleten még esővel.

A drágaság.

— Szomorú alkalmi kérdés. —

Mindjobban panaszkodnak ország-szerte a mindinkább érezhető drágulás miatt, ami a szárazság és rossz termés következménye. Nálunk ez még jobban érezhető, mert hisz a mi kedves városunk egyik legdrágább hely az országban. Drága itt minden! Nagy a házbér, sokba kerül a világítás, sőt az adókról nem is szólunk! Hozzá fog még mindezekhez járulni az élelmiszereknek (liszt sőt) a megdrágulása. De nemcsak Debrecenben lesz ez a drágulás hatványozottabb mértékben érezhető, hanem a többi vidéki városokban is.

Bizony a magyarországi vidékek, melyek eleddig mindenkor bőviben voltak mindennek, különösen élelmiszerek-ségleteiknek, határozottan elfognak szegényedni.

E fölött a dolog fölött érdemes elmélkedni, mert a nemzet vagyonsorvasásának a vidék volt a gyűjtő pontja. Itt gyűlt egybe a legtöbb fölösleg és itt érvényesült leginkább a „jut is — marad is.“ teóriája. Most pedig úgy látszik ezek a gyűjtőpontok megszűnnek azok lenni.

Szegényedik a vidék! A nagy drágaság teszi szegénynek és megélhetési viszonyaink tarthatatlan volta. Ez igen szomorú, mert a vidék szegényedése az ország szegényedését is jelenti és ha az egyes vidéki városok tengődnek, abból bizony legalább is — új adó lesz. Attól pedig mentse Isten. — Mi a a vidéket gazdagnak akarjuk és bőségben akarjuk látni. Ugy szeretnénk, ha ezután is megmaradna a vidéki polgárnak az a kedves dacos önérzete, amelylyel a mellét verdesi nagy büszkén, ha ki kell vágni a rezet, mondván; hál Istennek, van miből!

Nagyszomorúság volna — szegénynek látni a keménynyaku debreceni civist, a kecskeméti kálvinista parasztot, vagy a magyarság gazdag vidékének bármely polgárát. Bizony a kivándorlási vágyat is nagyban fokozná ez az elszegényedés, mert hát aki itt e hazában jó módhoz volt szokva, nem igen nélkülöz az aztán már jthon. Hanem hallgat a kivándorlási ügynök szavára, aki neki az Océanon túl levő új hazáról regél mese-szerű, fantasztikus hazug dolgokat és gyűl aztán a kivándorlási statisztika, amitől a politikusok a fejük bubját vakarják és ami fölött nagy bölcsen anketéznek. Rossz doktorok ezek. Mert hát a fejfájásos embernek a jó doktor nem a fejét vizsgálja meg, hanem először is a gyomrát, meg az egész szervezetét, mert jól tudja, hogy a fejfájás az nem csak fejfájás, hanem valami más betegségnek a jelensége.

Es akkor az a jó doktor azt a „másik“ betegséget veszi kezelés alá, mert úgy is tudja, hogy az elmulik, elmulik akkor a fejfájás is. Hát ezek a politikusok ne a fejfájáson törjék a fejüket, hanem keressék a bajnak indító

okát és megfogják találni. Az egyik nagy bajra mi is rámutattunk: a vidéki városok elszegényedésére

Ezt meg kell akadályozni okvetlenül. A vidéki városok drága megélhetési viszonyai ellen is kell találni, valamely segítséget.

A mostani viszonyok egyenesen rákényszerítik az illetékes köröket arra, hogy a cselekvés terére lépjenek. A vidéknek nem szabad elszegényednie, mert ez az elszegényedés az ország beláthatatlan erkölcsi veszteségét is jelentené az anyagi mellett.

A vidéki városokat meg kell menteni minden áron attól a nyomorúságtól, mely, sajnos, a fővárosban már annyira megvetette a fészket. Ha valamit csinálnak abban, kérjük ne nevezzék azt el se „mentő akciónak“, se más egyéb hangzatos címmel beburkolt hivatalos aktszerű mindegyebnek.

Hanem igyekezzenek a dolgot terjedésében meggátolni és azt fontosságához mérten — okosan kezelni.

* **A kath. főgimnázium új igazgatója.** Várady Károlyt, a debreceni kath. főgimnázium tudós igazgatóját, székesfehérvári főigazgatónak nevezte ki a király. A piarista-rend kormánytanácsának így a debreceni róm. kath. főgimnázium megüresedett igazgatói székét kellett betöltenie és a rend tanácsa Jászai Rezső dr. tanárt, a szegedi piarista rendház könyvtárosát nevezte ki a diszes állásra. Jászai Rezső dr. a piarista-rend egyik legképzettebb tagja. Tanári működését Szegeden kezdte meg és irodalmi működésével ismert nevet szerzett magának a magyar tudományos világban. — Könyvei: *A francia forradalom történetirása, Magyarország története, Magyarország oknyomozó története.* A számos kisebb értekezése kiváló munka. Új állásában is bizonyára megfelel hivatásának és a reábizott feladatnak. Jászai dr. már hétfőn átveszi a debreceni iskola vezetését.

* **Királyi kitüntetés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Lestyán Adorján kir. közjegyzőnek a királyi tanácsosi címet adományozta. A királyi kegy ez alkalommal munkás, érdemes és városzerte népszerű férfiut tüntetett ki. A kitüntetésről különben a hivatalos lap az alábbi kéziratot közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán csikszentkirályi Lestyán Adorján debreceni közjegyzőnek és az ottani kamara elnökének, a közjegyzői pályán szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Ischlben, 1904. évi augusztus hó 19-én.

Ferenc József, s. k.

Gróf Khuen Héderváry Károly, s. k.

* **Vasárnapi istentiszteletek.** Az ev. ref. egyház templomaiban holnap vasárnap délelőtt 9 órakor a következők végzik az istentiszteleteket: Nagytemp-

lomban Sáfrány Lajos felsőleányiskolai tanár. Kistemplomban Uray Sándor püspöki s. lelkész. Új templomban Szela György lelkész. Ispótytemplomban Kövért Árpád szénior. Csapókerben Kovács János népiskolai felügyelő. Homokkerben szintén lesz istentisztelet, amit egy hittanhallgató végez.

* **Az elmaradt csehországi hadgyakorlat.** Kétségtelen, hogy a csehországi hadgyakorlat elmaradásának semmi más oka sincs, mint a vízhiány azon a vidéken, ahol a hadgyakorlatot tervezték. Egészen a legutóbbi napokig még úgy állott a dolog, hogy a hadgyakorlatot, ha csak lehetséges, megtartják. A király már megállapította uti programját, fényes fogadására az előkészületek már megtörténtek ugyszintén a szükséges intézkedések, s felsége, a hadgyakorlaton résztvevő királyi hercegek és a tábornoki kar elszállásolására. Ha s felsége a Csehországból a vízhiányról érkezett kedvezőtlen jelentések hatása alatt mégis arra határozta el magát, hogy a hadgyakorlat elmaradjon, ez is bizonyosága annak, hogy mennyire szívén viseli a király a csapatok egészségét. — Az utóbbi napokban ugyan Csehországban is volt eső, de nem oly bőséges, mint nálunk és így nem szüntette meg a vízhiányt.

* **Szociálisták a vallás ellen.** Néhány héttel ezelőtt egy kis bolgár városka szociálista érzelmű tanítói gyűlésükön határozatot fogadtak el a vallástánítás kiküszöbölése érdekében. Ez a határozat Bulgária vallásos lakossága körébe nagy izgalmat okozott s azóta szinte nap nap után tiltakozó gyűléseket tartanak, amelyeken az egyházi és politikai hatóságokat felhívják, hogy a legszigorúbban bánjanak el a szociálista tanítókkal. — Több helyen nagy tüntetések voltak a tanítók ellen s a szülők kijelentették, hogy addig nem küldik gyermekeiket iskolába, amíg a szociálista tanítókat el nem csapják. Végre a szent szinodus is foglalkozott a dologgal és elhatározta, hogy illetékes helyen megteszi a szükséges lépéseket, hogy a szociálista tanítókat megbüntessék.

* **A hol tilos a fotografálás.** A híres és nevezetes emberek rendszerint esküdt-ellenségei a fényképező masinának, amely az utcán, vagy bárhol másut olyankor örökíti meg sz arcvonásaikat a mikor nem is gondolják. Különösen fürdőhelyeken, ahová a nagy emberek, üdülni és pihenni mennek s könnyebben megközelíthetők, el lehetnek rá készülve, hogy minden famögött leselkedik rájuk egy-egy kíváncsi fotografáló gép, mert hiszen a türdővendégnek nincs más dolga, mint hogy ilyen módon szórakozzanak: Nem is lehet ily körülmények között rossz néven venni, ha Karlsbad fürdőváros tanácsa legutóbb megtiltotta a fényképezést a fürdőhely területén természetesen elsősorban neves fürdővendégeinek nyugalma érdekében. Igaz ugyan, hogy az ilyen tilalomnak kevés haszna van, mert a szenvedélyes amatőr fotografust bizony nem riasztja vissza: Talál módot arra, hogy olyankor kapja le fényképező masinájával ezt vagy azt a hírességet, amikor rendőr nem látja, ha pedig rajta csipik inkább megfizeti a kiszabott bírságot, de nem megy haza anélkül, hogy a gyűjteményét meg ne szaporította volna. Sőt az a veszedelem, hogy egy

rendőr észreveti és felelősségre vonhatja az embert, még érdekesebbé teszi a dolgot. Karlsbad tanácsa különben kivételesen megengedi külön kérvény alapján a fotografálást s az ilyen hatóságilag engedélyezett amatőr fotografusok ezután bárkit lefotografálhatnak ott és a mikor nekik jól esik.

* Panasz a közönség köréből. A Deák-Ferenc utcai lakosok már többször panaszkodtak, hogy a m. kir. posta csupa takarékosági szempontból nem ad az utcai lakosok részére egy nagyobb postaszekrényt, a mostani oly kicsi, szűk, hogy ilyet csak Mike Péteresen lehet alkalmazni s nem Debrecenben a Deák Ferenc utcán, hol a napnak egyik legnagyobb forgalma bonyolítottatik. Ha a kis szekrényben már néhány levél beledobott, úgy el lehet rá a feladó rá készülve, hogy valamely éretlen tanonc azokat, egyiket a másik után egyes módon ki is csempészi, mint az nem rég meg is történt, izetlen tréfákat ráír kilva, ismét visszadobták, Kérjük a m. kir. posta igazgatóságát, venné figyelembe jogos kérésünket, hogy leveleinket a postára nyugodtan bizassuk.

A debreceni kamara hivatalos közleményei. Az érdekeltek figyelmét a debreceni kereskedeli és iparkamara ezennel felhívja a Magyar kir. Államvasutak igazgatósága által közzétett árlejtésére.

Verseny tárgya: az 1905. évben szükséges, mintegy 2800 mm. kőolajnak szállítása.

Az ajánlatok 1904. év szeptember hó 23 nap déli 12 órájára bonyultandó, a magyar királyi államvasutak Budapesti főpénztáránál anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál.

A bányapénz 5 százaléka. Elhelyezendő: szeptember 22 én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál.

Bővebb felvilágosítást az érdeklődők a kamaránál vagy az árlejtést kiíró hatóságánál, nyerhetnek.

* Pályázat. A debreceni állami adóhivatalnál betöltendő egy adóügyi állás. Pályázni 14 napon belül lehet.

* Elhunyt lelkész. Mint részvétellel értesülünk, Biró János örvéni lelkész tegnap elhunyt Örvéden. Hetven éves korában hunyta szemét örök álmra s a hosszú időből majdnem félszázadot töltött az egyház szolgálatában. A derék lelkész éveken át volt tevékeny tagja az egyházkerületi közgyűlésnek. Az elhunytban Biró Ferenc helybeli segédlelkész ödesatyját gyászolja.

* Halálozások. Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Ozv. Fodor Lajosné szül. Molnár Juliánna ev. ref. 71 éves, Gál Erzsébet ev. ref. 18 hónapos, Orosz János gör. kath. 21 napos, Bónizs András ev. ref. 66 éves.

* A kitanult tanu. Nagy bajban van a tanyai gazda, mert a télen bizonyos szóváltásból kifolyólag úgy vágott kupán egy embert, hogy az útéstől másfél hónapig feküdt. A leverés éjszaka történt. Nem látta senki, csak a leverő ember vallott ellene. Keres hát egy alkalmas embert, aki bizonyítani tudná, hogy azon az éjszakán abban az időben együtt volt vele békés beszélgetésben.

Bemegy hát a kocsimába és ott találja Illés gazdát. Leül mellé, aztán tölt a poharába Majd, hogy az ő dohányzacskójából tömjön pipát. Azután a torkát köszörüli, s azt mondja:

— Öt liter bort fizetnék annak, aki tanum lenne.

Illés még a fülét se konyitotta, csak nézett a poharába. Kevés idő múlva megint beszél.

— Tíz liter bort fizetnék annak a valakinek, Móg egy birkát is adnék neki.

Illés semmit se szólt, csak fujta a füstöt.

— Még azt is mögtönném — beszélt — hogy a kis csikómat is neki adnám annak, aki tanunak gyünne.

Illés, ahogy szótlanul nézett a pipafüstbe, felütötte a fejét:

— Móg tíz liter bort fizetne kend neki? Továbbá a birkát is odaadná kend?

— Oda . . .

— Nohát, — kacintot Illés, — akkor kezdjük el fogyasztani a 10 liter bort . . . Hozasson kend . . .

A tanu kereső hozatta a bort s ittak. Nagyon sűrűn ittak: míg el nem fogyott 10 liter bor . . . Hazafelé indulóban, amikor elkezdtek, azt mondta Illés:

— Holnap pediglen elmék kendőkhöz a csikóért móg a birkáért. Mert én tudom ám, hogy kend azon éccakán nem is látta azt a leverő embert. Mert nini, ha jó gondolom, alighanem velem mulattott kend akkor. Éppen abban az órában.

* Névnapi szerenád. A m. á. v. altszti köre Lajos napja alkalmából elnöke Berényi Lajos felügyelő nevenapját szerenáddal ünnepelte meg, ezzel is kifejezve a kedvelt főnökhöz való őszinte ragaszkodást.

* Elvesztett értékpapírok. Sugár Emil a Nagy-Károlyi Magyar Királyi szálló tulajdonos Debrecenben elvesztett 2 darab nagyszabású földhitelintézetű kötvényt. Az egyik 45.000, a másik 5000 koronáról szólt. Másra nézve ezek az okiratok értéktelenek. A tulajdonosna nézve azonban nagy fontosságú irat mind a kettő. Epp ezért nyilvánosan kéri a boríték s kötvények megtalálóját, szíveskedjék az okiratokat a debreceni rendőrfőkapitányhoz (Kossuth utca) a hivatalos órák alatt átadni.

* A Gotterhalté és a Himnusz — együtt. Temesvárról jelentik, hogy a közös hadügyminiszter állítólag bizalmas körrendeletet bocsátot ki, mely utasítja a magyar területen állomásozó parancsnokságot, hogy minden ünnepies alkalommal, amikor a katonazenekar a Gotterhaltet játsza, utána a Himnuszt is játszáék el. E bizalmas rendelet értelmében történt, hogy Harkulesfürdőn, ahol az ott időző tisztek a király születésnapja alkalmából lakomára gyűltek, a katonazenekar nemcsak a Gotterhaltet hanem utána a Himnuszt is eljátszotta.

* Értesítés. A földmivelségi miniszter a debreceni sertés kupeczeknek az 1900. évi 34194 számú körrendelet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmét állategészségügyi rendőri okokból teljesíthetőnek nem találta, s így a vásárlást minden alkalommal a mezőrendőrkapitányságnál bejelenteni kötelesek büntetés terhe mellett, hogy az ellenőrzés teljesíthető legyen. Debrecen 1904. aug. 26. Mezőrendőrség.

* A csaló ostor. A városban járt a vidéki atyafi, hosszú ostor volt a kezében bot

helyett. Szembe kerül vele egy falubeli kereskedő és odaszól neki:

— Ejnye, földi, elmehetnék én magával haza?

— Eljöhet az ur, miért ne jöhetne?

— Rendben van. Előbb elvágok még egyet-mást, aztán indulhatunk. Kend addig vágjon be a kontómra egy pohár sört.

Ugy is történt. Az atyafi éppen az utolsó kortyot nyelte le, mikor előkerült a kereskedő és sürgöti:

— Induljunk.

— Ballagjunk no, — szól a paraszt és elindul az országút felé.

— Hát a kocsija?

— Megvan szép rendben a fészec alatt — odahaza.

— Tyú a rézantyalát a kend mulya fejnek, — akkor hát minek a kend kezében az ostor?

— Hát csak úgy — tekintélyből.

* Plehve gyilkosa Hosszu idő telt el az óta, hogy Plehvet egy robbanó gránát megölté, de a maréyidőből senki sem tudott biztosat. Rongteteg ellenőrzhetetlen hír járta be a világ sajtót: Sokáig nem tudták megállapítani kilitét, majd azt beszélték, hogy a fogva levő ember nem is a tulajdonképeni bűnös, most meg Pétervárról azt sürgönyözték világgá, hogy a gyilkos kiben Sasonoff ufi kereskedő fiát ismerték föl, négy nappal ezelőtt a kórházban meghalt. Rövid és titokzatos a jelentés s az sem lehetetlen, hogy az orosz rendőrség így palástolja ügyefogyottságát, mely miatt sehogysem tudta kézrekeríteni az igaz merénylőt.

* A zsebtolvaj bűvész. Nagy volt az élénkség minap a besztercei sétatérren, mert egy Horovic József nevű bűvész plakáton hirdette, hogy nagy előadást fog rendezni. A közönség meg is volt elégedve a bűvész mutatványával s hálásan tapsolt az élvezetért. Horovic végül elővett egy csomag kártyát s így szólt:

— Tessék egy kártyát hangosan magnevezni s a következő percben már a n. é. közönség egyik tagjának zsebében fog rejtőzködni a kártya.

— Makk király! — kiáltotta egy ur.

— A makk király önnél van uram, szólt s beleayulva az előtte álló urimbar zsebébe, csakugyan kihuzta onnan a makk királyt.

Még egy sor hasonló mutatvánnyal mulattatta a közönséget, aztán mélyen bökölve eltávozott. Néhány perccel később ilyen fölkiáltások hangzottak az oszladozó közönség sorából.

— Ellopták az aranyórámat!

— Hol a pénztárcám!

— Eltűnt a gyémántos melltem!

Csakhamar rájöttek, hogy azok a kárvalottak, a kiknek zsebéből a bűvész előhuzta a kártyát. Bizonyosan eközben hódolt a zsebmetszész művészetének is. A rendőrség elfogta a bűvészt. Kiderült róla, hogy utlevél nélkül jött Romániából s hogy veszedelmes zsebtolvaj.

* Születési és halálozási hely. Két koldus járta be a vidéki falvakat és kisebb városokat s mindenhol learatták bő aratásukat.

Az volt a szokásuk, hogy előbb elmentek a különböző felekezeti temetőkbe s feljegyezték azokat a vezetőknéveket, amelyek nagyobb vagy diszsimköveken jelezték, hogy vagyonos családokat képviselnek. Ezeknél a családoknál vizitáltak aztán elsősorban.

A napokban nagyobb helységebe érkeztek és szokásukhoz hiven elmentek a temetőbe. Mély megdöbbenéssel vették észre, hogy a temetőbe egyetlen egy nagyobb sírkő vagy szép márványemlék nem volt. Természetesen nem nagy reménnyel indultak neki kolduló utjuknak.

Legnagyobb meglepetésükre azonban a mezőváros több u-cája tele volt emeletes házakkal és fényes bolthelyiségekkel. Egy rendőrrel találkoztak:

— Ugyan, biztos ur, kérdezték tőle, mi az oka annak, hogy a temetőben egy valamire való sírmlék sincsen? Hiszen úgy látjuk, hogy annyi itt a gazdag ember, mint kevés községben!

— Biz' az azért, van, válaszolta a rendőr, mert a gazdag emberek itt csak születnek, de máshol halnak meg.

— Hol?

— Illaván.

* **Vecsei Ferkó Ostendében.** A kis Vecsey Ferkó most már másodizben gyönyörködtette művészetével az ostendei nagyszámu fürdőközönséget. A fürdő igazgatósága 10.000 frankot ajánlot fel két estére, Grósz Sárdor imprezárió ellogadta az ajánlatot s az első hangverseny folyó hó 16-én volt. Az élelmes fürdőigazgatóság külön vonatot mesesztett ebből az alkalomból Brüsszélből és Brüggeből Ostendébe, aminek következtében mintegy nyolcezer ember hallgatta végig a koncertet, szünni nem akaró tapsal és éjjezzel jutalmazva a csodagyerek szép játékát. Hangverseny után a közönség hazakísérte a kis művészt a Splendid szállodai lakásáig. A szálló portásával a kis Ferkó szoros barátságot kötött s a göndörhaju néger üstökét ugyancsak megbibálta. A néger nem nézi valami jó szemmel a szeretet ily fura módon való megnyilvánulását, de a kis Ferkó a fürdőközönség nem kis mulattatására ilyenkor egy-egy frankkal kenyerezi le fekete játszótársát.

* **A szeszitalok áremelése.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok szeszkereskedői szakosztálya Engl Hugó elnöklete alatt ülést tartott, melyen, tekintettel a szesznek és cukornak napról-napra fokozódó áremelkedésére, elhatározta, hogy a szeszitalok árait fölemeli és pedig: azon égetett szeszitalok, likőrök, rum, árai, amelyek eddig hektoliterenkint 150 koronán alul adának el (szeszadópótlék és városi adó nélkül számítva), ezental hektoliterenkint 6 koronával fölemeltetnek. A rum közönséges és nem édesített pálinkának minimális ára a jövőre hektoliterenkint minden adó nélkül 170 és illetve szeszadópótlék és városi adóval együtt 220 koronában állapítatik meg hektoliterenkint. Az áremelkedés e hó 22-én lép életbe és a budapesti piacra, nemkülönben Budapest környékére vonatkozik. A vidék tekintetében elhatározta a szakosztály, hogy az összes szeszitalok árait ad valorem 5 százalékkal fölemeli. A szakosztályi ülés ezen határozatát egyhangulag hozta és az ülésen csaknem az összes budapesti likörgyárosok és pálinkanagykereskedők résztvettek.

* **Rendőri hírek.** Egri Károly csizmadiamestertől 14 korona értékű szereszmot ellopottak. — Matolcsy János Kar utca 11 szám alatt lakó kocsistól 25 korona készpénzt ismeretlen tettes ellopott. — Kerékggyártó Zsófia rovott multu betörő és tolvajodt, ki Nagyváradon és Debrecenben is nagyobb szerű betöréseket és lopásokat követett el, tegnap Debrecenben elfogták.

LETZTER JÓZSEF fényképészet festészeti és fénykép nagytársulati műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussyház. Allandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

x **Issóai idényre** flu kalapok, sapkák, ingek és nyakkendők feltűnő olcsón **Feketénél.**

x **Legjobb szabásu férfi divat ingek** 1 frt 5 7 frt. és 2 frt. 2. 50. **Feketénél.**

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Felháborodás Petőfiért.

— Akik nem tudnak németül. —

Hogy a mindenáron való honhazaffyaskodás milyen oktanulásokba hajszolja néha a mi őrtállé laptársainkat, annak sajnos példája az a megrovási kalard, a melyben a bécsi „Interessante Blatt“-ot részesítették a budapesti újságok és ezek nyomán vidéki Times-ok irván nagy felháborodásukban következőket:

„Mely fuvaros törődik a kerekének talpára tapadó sárral? Vagy törődik e a karaváy a folyvást ntánna csahogó kutyával? Nem! Az egyik is, a másik is halad tovább a maga útján. Amde, ha inunkba kap a bestia, vagy belénk kapaszkodik a kullancs, birkamódra még sem törjük a pimaszkodást, hanem ráütünk alapcsan a testére. A „Jugendnek“ kiadjuk az útját. Most itt a sor méltó társán, egy hasonlóan nyennyes tollu, firkászoktól összerótt férclapceskán, a bécsi „Interessante Blatt“-ot. A piszkolódást, mely nem érdemi meg még a nyomdafestéknek egy cseppcsejtjét sem, azok számára iktatjuk ide okolásnl, akik eddig, ha nem is olvasásra, de meglekintésre érdemesítették a képekkel tele-mázolt ponyvalapot. Az egész világ osztatlan bámu atában részesülő, elismert, bálványozott költőnk, a magyar világ-irodalom büszkeségét ekkép tárgyalja le a kis lapceska:

„... Mint elhasalt diák beállt katonának, majd színésnek csapott fel vaiami rípaes vándorló társulatnál. Egy teljesen elzüllött existencia, mint már ezekből látható. És manapság szónoklatokkal, ünnepekkel és emléksobrokkal ünnepli őt a magyar nemzet, mint a legelső költőinek egyikét“.

Kell-e valamnyes fantázia ahhoz, hogy ez a hitvány lap Bécsben lát napvilágot? S férhet-e kétség ahhoz, hogy ezt e szemetet határainkon nem ergedi be a kormány s megvonja tőle a postaszállítás kedvezményét?“

Merő kíváncsiságból magunk is elolvastuk ezek után az, „Interessante Blatt“-nak Petőfiről szóló cikkét s konstatáltuk, hogy az hü magyar fordításban egész terjedelmében következőleg hangzik:

„Nyugvás nélkül, viharosan, szegényül, örökösen vándoruton vagy harcban élt Petőfi, a vándorló

lartos, Egy madár, akinek erdeéneke mindenkit megvarással és elragad és a ki irtózza menekült minden kalitka vagy rostély elöl“.

Mint bajba jutott diák beállt katonának, azután színész lett egy rípaes társulatnál. Szinte züllött existenciának látszik és ma beszódekkel, ünnepekkel és emléksobrokkal ünnepli a magyar nemzet, mint legelső költőinek egyikét.

Husz éves korában már ismerté lett lyrai költeményei révén, 25 éves korában már híressé lett és nem kellett tovább élnie 27 évnél, hogy halhatatlanná legyen. Az ő költői tehetségéhez és szívének viharos erejéhez méltó volt az ő halála.“

A cikknek e néhány sor mutaványából az a tanúság, hogy aki már mindenáron szidni akarja a nimetet azért, amit ir, az tanuljon meg előbb maga is németül, vagy ha jrtózik a germaizálástól, ne aka-ja Leitner Jakab módjára megmenteni a hazát és Petőfi emlékének dicsőségét.

Az orosz-japán háboru.

London, aug. 26.

A Daily Telegraph jelenti Csifuból megbízhatlan forrásból a portarthuri helyzetre vonatkozólag: Kelen a Takusan és Farkas domb közötti terület a japánok kezében van. Nyugaton a japánok nap-szállva tartják az Izan erődöt, de az ak-nák miatt nem haladhatnak tovább előre. Ép ugy a Galamb öböl is a japánok kezében van. Északon a japánok Takien-csengben állnak. Előcsapatuk a belső erődök vonalán át előnyomult, de mindannyiszor visszaverték őket. A Port-Arthurban levő japán kémekek igyekeznek elvágni a villamos akna-vezetékeket. — Liaojangtól délkeletre 72 kilométernyire tegnap hevet harc fejlődött. A japánok általános támadását várják.

Mukden, aug. 26.

Az Or. táv. ügynökség jelenti: A japánok elvették a koreaiaktól egész eddigi termésüket. Erőszakosan táboroznak katonákat a hadsereg számára. A koreai lakosság legnagyobb része nyomorban van. Sokan a hegyekbe menekülnek, A csapatok kontaktusban maradnak. Nyilván hadműveletre készülnek elő.

Csifu, aug. 26.

Kinai jelentések szerint az Arany hegyen, a fehér Márvány hegyen és Liodefben levő erődök az egyedüli erősségek, mslyek még az oroszok birtokában vannak,

TAVIRATOK.

A pécskai választás.

Pécska, aug. 26. A választók a körlet községeiből már kora hajnalban jöttek pécskára. A szabadelvűek impozáns menetben nagy lekesedéssel vonultak fel Solymossy és Szombathy képviselőik vezetése alatt. Varjassy Árpád választási elnök 8 órakor felhívta a pártokat, hogy a jelöléseket adják be s ugyanakkor huszárokkal kordont húzatott. Fél 9 órakor elnök kijelenti, hogy a szabadelvűek Herczeg Ferencet, a függetlenségek Zlinszky Istvánt és a nemzetiségiek Popa Györgyöt ajánlották. A szavazás 9 órakor vette kezdetét Magyar és O. Pécska községekkel, hol az ellenzék és nemzetiségiek vannak túlsúlyban. 10 óráig a két községből Herczegre 37, Zlinszkyre 52 és Popára 62 szavazatot adtak le.

Pécska, aug. 26. Dél előtt 11 órára Herczeg Ferenc 57, Zlinszky 178 és Pópa 158 szavazatot kapott. Pécskáról Zlinszky még 70 és Pópa 50 szavazatra számíthat, s ezzel ez a község kimerül. — A többi községből biztos 540 Herczegre szavazó. Herczegnek többsége meglesz, de nincs kizárva a pótválasztás Zlinszkyvel szemben.

Pécska, aug. 26. D. u. félőtkor Herczegnek 637, Zlinszkynek 340, Popa nemzetiséginek 399 szavazata volt.

Óriási kolera Perzsiában.

London, aug. 26. Perzsiában óriási kolera-járvány pusztít. Eddig kétszáz ezer ember halt meg kolerában. Ujságok egyáltalán nem jelennek meg és a hírek a szörnyű pusztulásról csak lassan szivárogtak ki.

Öngyilkos százados.

Zimony, aug. 26. Dansa Frigyes 70. gyalogezredbeli százados agyonlőtte magát. Az bántotta, hogy mint vezérkari tisztnek csapatnál kell szolgálnia.

Gyilkos katona.

Belgrád, aug. 26. Egy közkatona éjjel megölte a századosát, mert a százados megbüntette őt.

Halál a Dunán.

Zimony, aug. 26. Éjjel az itteni fináncok ráöltöttek a Dunán átkelő halászkocsi, mert felszólításra nem álltak meg. Csempészeknek hitték őket. Egy meghalt, kető súlyosan megsebesült.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 26. Buzakinál jó, vételkedv élénk. — Sallárd irányszat mellett 60,000 métermázsra került forgalomba 20, közben 7 és fél fillérrel drágább áron. Egyébb gabonanemek közül rozs, tengeri és árpa 10—15 fillérrel drágább. Idő: szép.

Buza októberre	11.09—10
„ 1905 áprilisra	10.30—31
Rozs októberre	8.53—54.
„ 1905 áprilisra	8.79—80.
Zab októberre	7.47—48
„ 1905 áprilisra	7.70—72

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű fiú és leány fehérneműiket harisnya, kötények, matracok, paplanok stb. stb. nagy raktárát. Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

5934—1904. szám.

Gabona szállítási hirdetés.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság magtárai részére szállítandó gabona neműek biztosítása céljából, 1904 évi október 5 én d. e. 10 órakor az erdőigazgatóság hivatalos helyiségében írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A tárgyaláson részt venni óhajtok felhivatnak, hogy az egy kor. bélyeggel elátott és a felajánlott gabona érték tiz (10)%-ának megfelelő bánatpénzzel felszerelt írásbeli ajánlataikat a versenytárgyalást napjának délelőtti 10 órájáig az alólírt erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

A szállítandó gabona mennyiség a következő:

A bocskói magtárba 120 q buza, 120 q rozs	
A rahói „ „ 170 „ „ 680 „ „	
A körösmezői „ 140 „ „ 570 „ „	
A felsővisői „ 350 „ „ 1080 „ „	

Összesen 780 q buza, 2480 q rozs

Az árlejtési és szállítási feltételek az alólírt erdőigazgatóságnál, a bustyaházai m. k. erdőhivatalnál, a bocskói áruktárgondnokságnál, a rahói, mezőháti és beregszászi m. kir. pénzügyigazgatóságoknál tekinthetők meg.

Az árlejtési feltételekbe ütköző avagy a későn érkező és az utóajánlatok figyelembe véteteni nem fognak.

Földmívelési miniszter.

Magyar királyi államvasutak.
146081. szám. C. I.

Hirdetmény.

(Reexpeditionális kedvezmény a kisújszállási áruktár részére)

A nagykunsági takarékpénztár által Kisújszálláson létesítendő és Kisújszállás állomással vágánnyal összekötött nyilvános áruktárba érkező és onnan tárolás után legkésőbb 12 hónapon belül kocsi-, rakományokban továbbítandó gabona, hüvelyes, olajmag, olajpogácsa, olajpogácsaliszt és őrlményekre, a reexpeditionára nézve a dijszabás I. részéhez tartozó I. függelékben foglalt általános határozmányok betartása és 100 kg-kint 3 fillérvnyi mérsékelt reexpeditionális illeték felszámítása mellett azon viszonyokat illetőleg melyekben az irányítás a fennálló irányítási szabályok szerint részben vagy egészben kisújszálláson át történik, a reexpeditió kedvezménye a magyar királyi államvasutak helyiforgalmában és a magyar vasúti köteleki forgalomban, a bármikor eszközölhető visszavonás fentartásával engedélyeztetik.

Budapest 1904. évi augusztus havában

Az igazgatóság.

Utánnomás nem díjazatik.

Sürgöny

a debreceni tánckedvelő fiatalsághoz.

Van szerencsém tisztelettel tudatni és meghívni a fiatalságot, miszerint a vidéki tanításomból haza érkeztem, vasárnap, azaz f. hó 28-án

tánciskolámat megnyitóm

a Margit fürdő dísztermében reggelig tartó táncestélylyel egybekötve.

Belépti díj uraknak 40 kr. hölgyeknek 20 kr.

Kik nálam akarnak tanulni ma naptól kezdve beiratkozásokat elfogadok a tánciskola helyiségében bármely időben, magán órákat is adok az illetőnek tetszés szerinti időben. A tanfolyam 10 hétre terjedő, igen jutányos tandíj mellett tanítok mindenféle modern táncokat.

Vasárnaponként pedig kis bált rendezek.

Tanulási estélyek kedden csütörtökön, szombaton este 8—10 óráig.

B. párfogásukat kérve

maradok tisztelettel

Szabó Miklós,
táncitanító.

Zacherlin

Nagyon segít és utól-
érnetetlen féreg pu-
zitó csak üvegben vá.
sároljuk

Debrecen

Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházi János
Fritsch Károly
Ganofszy Lajos
Gözey István
Havas József

Jóssa és Jóna
Kertész Sándor
Klein Igrác
Konh Henrink
Kömlóssi Lajos
Kontsek Géza
Kornhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát

Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Sándor
Parti Ferenc
Rikkl József
Róth Antal
Tóth Kálmán
Váray József

BERETTYÓ-UJFALU
ifj. Weiszberger Ignác
ÉR-MIHÁLYFÁLVA
Grósz Herman
Lévay Vince
Pollák Móric
H. BÖSZÖRMÉNY
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc
HAJDU NÁNAS
Seachta János
HAJDU-SZOBOSZLO
Körner Béla
TISZA-FÜRED
Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Fe-
renc-utcán fennálló gépműhelyemben
ujtalálmányu és szabadalmazott
vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyárt-
mányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van ellátva,
mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a
törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban
a legnagyobb választékban **de olcsó árak-**
ban kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelett

Preizler Mór

műlakatos és gépjavitó műhelye

Őszi barack.

Szinyér Váralján Budanovits
Bélanál a Zugóhegyen kap-
ható **igen szép őszi barack**
kilója 30 kr. — Egy hét
mulva lesz oly nagyságban
is, melyből 4—5 darab 1
kiló, ennek kilója 40 kr.
Fehér duránci befőzni való
5 kilós posta csomagban
1 forint 30 krajcár.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisz-
telt virág kedvelő közönseget hogy kertészeti te-
lepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden
kigondolható növények szép erőteljesek és nagy
mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban
kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak eselleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paozelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám
alatt van Debrecenben.

„MAYER“ gépgyár

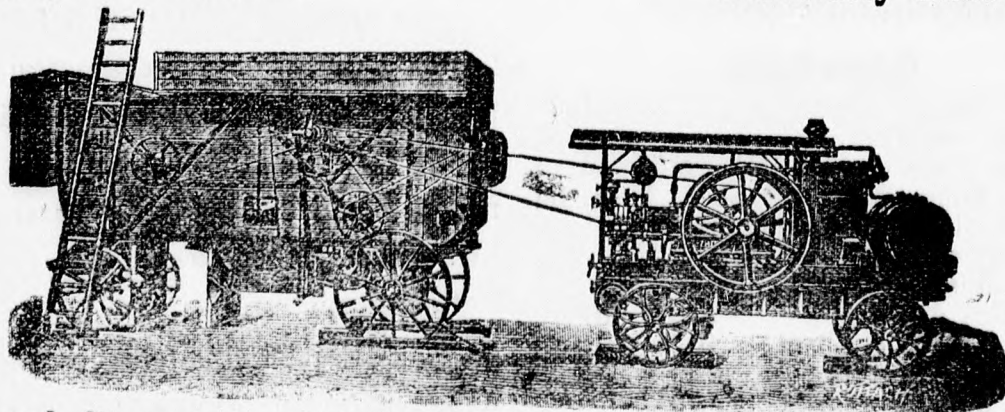
vas és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körút 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitűnő szerkezetű Benzin- és szivó-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzveszély kizárva

Malomépítései

Különlegesség

Osborne D. M.-féle

Új hengertűk, minden e szakmába végő gép gyártása. Teljes
műalmi berendezések.
Legújabb szerkezetű esaváros és szabad. kir. víznyomásu bor-
sajtók.
világhírű amerikai szató és kaszál gépek magyarországi
kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivántra ingyen és bérmentve,
külön költségvetést ingyen